

Prat de la Riba: pensament i acció

Sense més llibertat individual no hi hauria llibertat nacional

El 1906, Eugeni d'Ors va escriure "l'Imperialisme català ha trobat la seva primera reconeixença autoritzada en l'obra d'en Prat [de la Riba]." En els últims cent anys, la paraula *imperialisme* ha envellit fatalment, però, en canvi, la figura d'Enric Prat de la Riba ens continua interpel·lant. Dir d'ell que va ser el primer president de la Mancomunitat de Catalunya és quedar-se curt. Prat de la Riba va veure com allò que tant havia desitjat es feia realitat.

El llibre *Enric Prat de la Riba (1870-1917). Home de pensament, d'acció i de govern* (https://www1.diba.cat/libreria/1stDetall_Publicacions.asp?Opener=Libreria&ID=61370), editat per la Diputació de Barcelona, a cura de Joaquim Colominas Ferran, i escrit per Enric Pujol, Albert Balcells, Xavier Forcadell i Esteller, Jordi Casassas Ymbert, Francesc Canosa Farran, Joan Lluís Pérez Francesch, Manuel Pérez Nespereira, Gemma Rubí, Vicenç Villatoro, posa de relleu, ja des del seu títol, el Prat de la Riba més polièdric. En llegim 14 fragments.

Enric Prat de la Riba, c. 1910-1915. Arxiu Fotogràfic de Barcelona/ Napoleón

1. Prat de la Riba va ser un personatge d'una gran excepcionalitat perquè va reunir diferents aptituds que difícilment es donen en una mateixa persona. Va saber agermanar les capacitats d'intel·lectual i de polític; era al mateix temps persona de pensament i persona d'acció. (Joaquim Colominas Farran).

2. Va presidir la institució que ell mateix va idear i impulsar, la Mancomunitat de Catalunya, després d'haver presidit la Diputació de Barcelona, institució de la qual va néixer l'anterior. I tot això ho va fer en un període molt breu de temps, limitat per la prematuritat de la seva mort. (Joaquim Colominas Farran).

3. Prat va comprendre ràpidament el sentit del seu temps i va evolucionar cap a noves formes de democratització política; va entendre que calia deixar enrere el vot corporatiu i acceptar el sufragi universal -tot i que encara era només masculí. (Joaquim Colominas Farran).

4. La creació d'una xarxa de biblioteques, de museus, de carreteres, de telèfons, etc., que fos capaç d'articular tot el país va ser un altre dels eixos prioritaris de l'obra de govern de Prat al capdavant de la institució. (...) Aquell esperit de la Mancomunitat de fa més de cent anys va servir -i continua servint encara avui dia- de referent a la direcció de la Diputació de Barcelona. (Joaquim Colominas Farran).

5. Com va aconseguir Prat de la Riba que persones de tendències ideològiques tan diferents com eren Josep Puig i Cadafalch, Antoni Rovira i Virgili, Rafael Campalans, Eugeni d'Ors, Josep Pijoan o Pompeu Fabra sabessin treballar plegats en una mateixa empresa? Quines qualitats tenia Prat per poder reunir uns intel·lectuals de tant talent i tant renom, políticament tan distints, i que tots acceptessin treballar sota la seva direcció? (Joaquim Colominas Farran).

6. El jove Prat de finals del segle XIX ens apareix com a més reaccionari i dretà que el Prat madur, el líder polític posterior i home de govern que abandonà les reticències enfront de la democratització. I això no s'ha d'atribuir a una simple decisió personal. La conquesta de l'autonomia catalana depenia de la democratització. (...) Sense més llibertat individual no hi hauria llibertat nacional. (Albert Balcells).

7. La major part dels patrons no acceptaven la negociació de convenis col·lectius ni l'arbitratge en els conflictes laborals per mitjà de comitès paritaris permanents. (...) Prat no sols es distanciava d'aquesta intransigència patronal sinó que considerava que, de cara a la canalització de la conflictivitat social, uns sindicats obrers forts eren preferibles a uns de febles. (Albert Balcells).

8. El llegat de la Mancomunitat va ser de tal rellevància que ni tan sols la Dictadura va evitar que tornés reeixida amb la instauració de la Generalitat republicana. Pot afirmar-se, per tant, que l'altesa de mires de Prat de la Riba va ser clau per al desenvolupament de la Mancomunitat de Catalunya i per a projectar una obra que arribaria fins als nostres dies. (Xavier Forcadell i Esteller).

9. L'articulació de la Mancomunitat de Catalunya va contrarestar l'estructura centralitzadora existent en configurar-se a partir de la voluntat i autonomia de les províncies catalanes i de la resta de governs locals de Catalunya. Amb tot, però, la Mancomunitat va significar també la unió del territori català sota un ideal catalanista per a l'assoliment d'una fita comuna. (Xavier Forcadell i Esteller).

10. Prat va enviar bona part dels seus col·laboradors a la resta de països del que avui anomenem Europa per a analitzar i estudiar els projectes i actuacions que estaven duent a terme en altres territoris, a l'efecte d'implementar-los a Catalunya. (Xavier Forcadell i Esteller).

11. El més rellevant del pensament de Prat sobre la vertebració d'un país en xarxa amb vocació nacional és que era ambiciós però partia sempre de la realitat i utilitzant els escassos recursos econòmics que hi havia. (Xavier Forcadell i Esteller).

12. Si hom viatja pel territori de Catalunya veurà com a les zones més rurals i més internes hi ha dificultats en bona part de la xarxa viària i en la comunicació i queixes sobre deficiències en l'apropament de la cultura. Per això, si avui dia és aquesta la situació, és lloable la visió, el coratge i l'estratègia de plantejar una proposta així fa més de cent anys. (Xavier Forcadell i Esteller).

13. Persisteix l'aportació dels crítics, dels qui en nom del 'vertader poble català' minimitzen la petja de Prat per ser l'obra de la burgesia i ridiculitzen la seva presidència assegurant que al capdavant va planificar molt i va realitzar ben poc i encara amb la vista posada en la defensa dels interessos de la minoria benestant. (Jordi Casassas Ymbert).

14. Eugeni d'Ors ja deixa sentenciat el que faran després Kennedy i Obama i el que ha fet abans el pioner Prat de la Riba: cal 'oir les palpitations dels temps'. Les palpitations dels temps les porta el periodisme, els periodistes. Els temps estan canviant i se senten i es veuen als mitjans de comunicació. (Francesc Canosa Farran).

V?deo: https://www.youtube.com/watch?v=G6FIhr-Ae_s

**ENRIC PRAT DE LA RIBA
(1870-1917)**

HOME DE PENSAMENT,
D'ACCIÓ I DE GOVERN

EDICIÓ A CURA DE JOAQUIM COLOMINAS FERRAN

Enric Prat de la Riba. (1870-1917)
(https://www1.diba.cat/llibreria/1stDetall_Publicacions.asp?Opener=Libreria&ID=61370)

© edició a cura de Joaquim Colominas Ferran.

© dels autors: Enric Pujol, Albert Balcells, Xavier Forcadell i Esteller, Jordi Casassas Ymbert, Francesc Canosa Farran, Joan Lluís Pérez Francesch, Manuel Pérez Nespereira, Gemma Rubí, Vicenç Villatoro.

© de l'edició: Diputació de Barcelona.